

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA DOKTORI SZABÁLYZATA*

I. fejezet

ALAPELVEK

A doktori cím adományozásának feltételei

1. §

(1) A Magyar Tudományos Akadémia doktora (Doctor Academiae Scientiarum Hungaricae, rövidítve: DSc, a továbbiakban: MTA doktora) tudományos cím annak adományozható, aki

- a) magyar állampolgár;
- b) vagy külföldi, akinek munkássága igazolhatóan a magyar tudományhoz kapcsolódik;

és aki

- c) egyetemi végzettséggel rendelkezik;
- d) PhD vagy azzal egyenértékű tudományos fokozattal rendelkezik;
- e) tudományos szakterületének mértékadó hazai és nemzetközi körei előtt ismert, visszhangot kiváltó kiemelkedő tudományos kutatói munkásságot fejt ki;
- f) az általa művelt tudományágat és szakterületet a tudományos fokozat megszerzését követően jelentős eredeti tudományos eredménnyel gyarapította, azzal hozzájárult a tudomány továbbfejlődéséhez;
- g) részt vesz a hazai tudományos közéletben;
- h) tudományos eredményeit doktori műben foglalja össze;
- i) nem áll bíróság közügyektől eltiltó ítéletének hatálya alatt;
- j) teljesíti a cím megszerzésének a tudományos osztályok által meghatározott feltételeit.

(2) Az MTA doktora cím nem adományozható annak, aki

- a) cselekvőképességet kizáró vagy korlátozó gondnokság alatt áll;
- b) a jelen szabályzat rendelkezése folytán e jogosultságában időlegesen korlátozott személy.

(3) Külföldön szerzett tudományos fokozat vagy tudományos cím honosításaként a doktori cím nem ítéltető oda.

(4) A Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény 28. paragrafusában foglalt felhatalmazás alapján a jelen szabályzat hatályba lépésétől a korábban szerzett "tudomány(ok) doktora" fokozat – a név megtartásával – az MTA Doktora tudományos címmel egyenértékű. A korábban szerzett "tudomány(ok) doktora" fokozat feljogosít az "MTA Doktora" tudományos cím viselésére.

Szervezeti alapelvek

2. §

(1) Az MTA doktora tudományos cím megszerzéséért indított eljárás (a továbbiakban: doktori eljárás) folyamán a tudományos tevékenység megítélésének bármely kérdéséről érdemi döntést csak testület hozhat, titkos szavazással, a többségi elv alapján

(2) Az MTA doktora cím odaítéléséről kizárólag a Magyar Tudományos Akadémia Doktori Tanácsa (a továbbiakban: Doktori Tanács) dönthet.

(3) A doktori eljárásban közreműködő/eljáró személyek és testületek tagjai – ha a jelen szabályzat kivételt nem állapít meg – az MTA rendes és levelező tagjai, külső tagjai és az MTA doktora címmel, vagy azzal egyenértékű tudományos fokozattal rendelkező köztestületi tagok lehetnek. Ebben kivételt képeznek a Doktori Tanács Titkárságának tagjai.

A Magyar Tudományos Akadémia 2010. évi májusi rendes közgyűlésén elfogadott módosításokkal egységes szerkezetbe foglalva

(4) A doktori eljárásban a közreműködők személyesen vesznek részt: a helyettesítésük nincs megengedve.

Eljárási alapelvek

3. §

(1) Az MTA doktora tudományos cím (a továbbiakban: doktori cím) a jelen szabályzat szerint lefolytatott doktori eljárásban ítélhető oda.

(2) A doktori eljárás kérelemre indul. A kérelmet az nyújthatja be, aki a doktori címet megszerezni kívánja (a továbbiakban: kérelmező).

(3) A kérelmező az eljárás kezdeményezésével elismeri és kötelezőnek fogadja el a doktori eljárás lefolytatására a jelen szabályzatot és az ahhoz tartozó szabályokat.

(4) A doktori eljárásban a kérelmező személyesen jár el: más nem képviselheti.

(5) A kérelmező a tudományos munkásságát, teljesítményét, az azt tanúsító tényeket maga tartozik bemutatni és igazolni. A kérelmező más szellemi alkotását sajátjaként nem tüntetheti fel; köteles egyértelműen elkülöníteni saját eredményeit másokétól. Kétség esetén köteles bizonyítani, hogy melyek a saját tudományos munkásságának elemei, melyek a saját tudományos eredményei.

4. §

(1) A doktori eljárásban a közreműködők érdek nélkül, befolyásmentesen, pártatlanul, elfogulatlanul, kizárólag tudományos ismereteik és meggyőződésük alapján járnak el.

(2) A doktori eljárásban közreműködőket érdemi döntéseik meghozatalában bíróság vagy közigazgatási szerv döntése vagy fegyelmi határozat nem köti.

(3) Sem a kérelmező, sem más nem befolyásolhatja a doktori ügyben eljáró testületeket és személyeket véleményük kialakításában és döntésük meghozatalában.

(4) A doktori ügyben eljáró testületek tagjai akkor jogosultak szavazásra, ha az ülésen az ügy tárgyalásakor mindvégig jelen vannak.

5. §

(1) A doktori eljárás írásban és szóban folyik: a szóbeli eljárásról írásbeli feljegyzést, jegyzőkönyvet, összefoglalót kell készíteni és az iratokhoz mellékelni.

(2) A doktori cím megszerzéséről közhiteles okiratot kell kiállítani.

6. §

(1) Az MTA Doktori Szabályzatát, a Doktori Tanács Eljárási Szabályzatát és Ügyrendjét, valamint a Doktori Tanács Ügyrendi Bizottságának Ügyrendjét, továbbá az MTA tudományos osztályainak doktori eljárásra vonatkozó ügyrendjét és sajátos követelményrendszerét azok elfogadását követően az MTA honlapján – szükség esetén – az Akadémiai Értesítőben közzé kell tenni.

(2) A doktori eljárás - az eljáró testületek zárt tanácskozása kivételével - nyilvános. A nyilvánosság korlátozható, ha titokvédelmi okból indokolt. A titokvédelem indokoltságát a kérelmező köteles igazolni.

(3) A kérelmező a doktori ügyében keletkezett iratokba a Doktori Tanács Eljárási Szabályzatában és Ügyrendjében meghatározott módon jogosult betekinteni.

7. §

(1) Az odaítélt doktori cím visszavonásáról a Doktori Tanács dönt (48. pont).

(2) Aki bíróság közügyektől való jogerős eltúto ítéletének hatálya alatt áll, doktori címét nem használhatja, az abból eredő jogokat nem gyakorolhatja, kötelezettségeit nem teljesítheti.

8. §

(1) A doktori eljárásban az államigazgatási eljárás általános szabályai nem alkalmazhatók, a meghozott döntések sem bíróság, sem közigazgatási szerv előtt nem tehetők vitássá.

(2) A Doktori Tanács bármely határozatának felülvizsgálata csak abban az esetben kérhető, ha az eljárás során eljárási szabály megsértésére került sor, és ez a szabálysértés az eljárásban hozott döntés eredményét befolyásolhatta. A felülvizsgálati kérelmet a Doktori Tanács Ügyrendi Bizottsága vizsgálja meg. Ha az Ügyrendi Bizottság eljárási szabály megsértését állapítja meg, a Doktori Tanács a határozatát hatályon kívül helyezi, és rendelkezik az eljárás folytatásáról. Ellenkező esetben a felülvizsgálati kérelmet elutasítja.

(3) A doktori eljárás során felmerülő etikai vétségek miatt benyújtott kérelmet, illetve a (2) bekezdés szerinti felülvizsgálati kérelmet az MTA Tudományetikai Bizottsága vizsgálja meg. A Tudományetikai Bizottság határozatának meghozataláig (jogerőre emelkedéséig) a doktori eljárást a Doktori Tanács elnöke felfüggeszti.

(4) A Doktori Tanács a Tudományetikai Bizottság jogerős határozatának kézhezvételét követő első ülésén, a határozat ismeretében hozza meg a felfüggesztett eljárás folytatására, vagy megszüntetésére vonatkozó döntését.

II. fejezet

AZ ELJÁRÓ SZERVEZETEK

A doktori ügyben eljáró testületek és személyek

9. §

(1) A doktori eljárásban közreműködő/eljáró testületek:

- a) a Doktori Tanács;
- b) a Doktori Tanács Ügyrendi Bizottsága;
- c) az MTA tudományos osztályai;
- d) az MTA tudományos bizottságai;
- e) az osztályok doktori bizottságai;
- f) a Doktori Tanács esetenként megbízott bizottságai;
- g) a bíráló bizottságok.

(2) A doktori eljárásban közreműködő/eljáró személyek:

- a) a Doktori Tanács elnöke, társelnöke és titkára;
- b) az előterjesztők;
- c) a hivatalos bírálók;
- d) az eseti szakértők;
- e) az MTA Doktori Tanácsa Titkárságának vezetője és a szakreferensek.

(3) A doktori eljárásban az igazgatási és végrehajtási feladatokat az MTA Doktori Tanácsának Titkársága látja el.

A Doktori Tanács

10. §

(1) A Doktori Tanács feladata az MTA doktori cím megszerzésére vonatkozó eljárásban az eljárás szakmai, ügyrendi és tudományetikai felügyelete, és az eljárás egyes szakaszaiban szükséges döntések meghozatala.

(2) A Doktori Tanács 22 tagú. A Doktori Tanácsnak az MTA minden tudományos osztálya részéről két tagja és egy póttagja van.

(3) A Doktori Tanács tagjait és póttagjait az MTA közgyűlése választja három évre. A tagok egymást követő időszakokban egyszer újraválaszthatók. A póttagság a tagsággal azonos időtartamra szól.

(4) A Doktori Tanács tagjait és póttagjait a tudományos osztályok jelölik. A közgyűlés a tagok és a póttagok személyéről egyszerű szavazattöbbséggel dönt.

(5) Ha a Doktori Tanács tagja lemond, vagy meghal, helyére a megválasztott póttag lép. Ha egy tanács-tag két hónapnál hosszabb ideig van akadályozva feladata ellátásában, helyette a Doktori Tanács elnöke a tudományos osztály póttagját kéri fel a közreműködésre a megbízás várható időtartamának megjelölésével.

11. §

A Doktori Tanács megválasztása után tagjai közül – titkos szavazással – megválasztja elnökét, társelnökét és titkárát.

A Doktori Tanács hatásköre

12. §

(1) A Doktori Tanács dolgozza ki az MTA Doktori Szabályzatát, amelyet a Közgyűlés fogad el, továbbá Eljárási Szabályzatát és Ügyrendjét, amelyet az MTA Elnöksége fogad el.

(2) A Doktori Tanács hatáskörébe tartozik a doktori eljárás három meghatározó döntése:

- a) a doktori eljárás lefolytatásának engedélyezése vagy megtagadása,
- b) a nyilvános vita engedélyezése vagy megtagadása,
- c) a doktori cím odaítélése vagy megtagadása.

A b) pontbeli hatáskör (38. pont) kivételével e jogköröket a Doktori Tanács más személyre vagy testületre nem ruházhatja át.

(3) A Doktori Tanács döntési hatáskörébe tartozik továbbá:

- a) az Ügyrendi Bizottság kinevezése,
- b) az Ügyrendi Bizottság Ügyrendjének elfogadása,
- c) honosítási kérdések elbírálása,
- d) a tudományos osztályok ügyrendjében megállapított minimumkövetelményeinek véleményezése és összehangolása,
- e) a nyilvánosság korlátozása egyes doktori ügyekben titokvédelmi okból.

A Doktori Tanács működése

13. §

(1) A Doktori Tanács a munkáját zárt ülésein végzi, és az ügyeket előterjesztés alapján tárgyalja.

(2) A Doktori Tanács ülése valamely konkrét ügyben akkor határozatképes, ha azon az összeférhetetlenség miatt ki nem zárt tagjainak több mint a fele jelen van. Mindegyik tisztségviselőnek és tagnak egyenlő szavazata van.

(3) A Doktori Tanács határozatait „igen-nem” szavazattal hozza meg, a szavazástól való tartózkodás nincs megengedve. A Doktori Tanács érvényes döntéséhez a jelenlévő szavazásra jogosultak 50 százalékot meghaladó egynemű szavazata szükséges.

14. §

(1) A Doktori Tanács elnökének hatáskörébe tartozik különösen a tanács ülésének összehívása, az ülés napirendjének megállapítása, az előterjesztők kijelölése, a tanácskozás vezetése, az oklevelek aláírása és ünnepélyes átadása.

(2) A doktori cím megszerzését tanúsító okiratot az elnök – akadályoztatás esetén a társelnök – és a titkár írja alá.

A Doktori Tanács Ügyrendi Bizottsága

15. §

(1) A Doktori Tanács Ügyrendi Bizottsága (a továbbiakban Ügyrendi Bizottság) három tagból áll. Elnökét és két tagját a Doktori Tanács a Gazdaság- és Jogtudományok Osztályának javaslata alapján akadémikus vagy MTA doktora címmel (vagy azzal egyenértékű tudományos fokozattal) rendelkező köztestületi tagok közül választja háromévi időtartamra. A bizottsági tagság a hároméves megbízás lejártát követően egy alkalommal megújítható. Az Ügyrendi Bizottság tagja nem lehet egyidejűleg a Doktori Tanács tagja.

(2) Az Ügyrendi Bizottság az Ügyrendjét maga dolgozza ki, és azt a Doktori Tanács fogadja el.

(3) Az Ügyrendi Bizottság kizárólag a doktori eljárás szabályszerűségét vizsgálja az azt kifogásoló bejelentések alapján, különösen a jelen szabályzatban meghatározott esetekben. Saját kezdeményezésére az Ügyrendi Bizottság nem jár el.

(4) Az Ügyrendi Bizottság jogorvoslatként kizárólag az eljárás szabályszerűségéről dönt. Döntése a doktori eljárásban résztvevőkre kötelező.

(5) Az Ügyrendi Bizottság akkor határozatképes, ha az ülésén mindhárom tagja jelen van. Döntését szótöbbséggel hozza. A szavazástól való tartózkodás nincs megengedve.

(6) Az Ügyrendi Bizottság igazgatási-titkársági feladatait az MTA Titkárságának Jogi és Igazgatási Főosztálya látja el.

Az MTA tudományos osztályai

16. §

(1) A doktori cím odaítélését az MTA tudományos osztályai készítik elő, teljes felelősséggel. Az illetékes tudományág és a szakterületek sajátosságainak megfelelő érdemi követelményeiket osztályügyrendjükben maguk állapítják meg. Az osztályügyrendek doktori eljárásra vonatkozó részét az érdemi követelményekre vonatkozó javaslatukkal együtt jóváhagyásra a Doktori Tanács elé terjesztik. A Doktori Tanács a tudományos osztályok követelményeit a Doktori Tanács Ügyrendjében rögzíti.

(2) A doktori eljárásban az MTA tudományos osztályainak a feladata és hatásköre:

döntés

- a) a doktori kérelem szempontjából a tudományági illetékességről,
- b) rövid értekezés benyújtása esetén a doktori eljárás annak alapján való lefolytathatóságáról, továbbá
- c) a doktori eljárásban alkalmazható idegen nyelvről;

javaslatétel a Doktori Tanácsnak

- d) a kérelmező doktori habitusának, tudományos munkásságának megítélése alapján a doktori eljárás lefolytatásáról, azaz a doktori mű bírálatra bocsátásáról,
- e) a hivatalos bírálók és a bíráló bizottság személyi összetételéről, továbbá
- f) a bíráló bizottság véleménye alapján a doktori cím odaítéléséről.

Az osztály az a) pontbeli döntését az elnökére ruházhatja át.

(3) A doktori eljárásban a tudományos osztály ülése akkor határozatképes, ha azon jelen van

- a) az ügy összes előterjesztője, továbbá
- b) a szavazati joggal rendelkező, összeférhetetlenség miatt ki nem zárt tagjainak legalább a fele.

(4) Az osztály valamennyi kérdésben titkos szavazással, „igen-nem” szavazatokkal dönt, ahol a tartózkodás nem megengedett. Érvényes döntéshez a jelenlévő szavazásra jogosultak 50 százalékot meghaladó egynemű szavazata szükséges.

Az MTA tudományos bizottságai

17. §

(1) A doktori eljárásban az egyes osztályokhoz tartozó tudományos bizottságoknak a hatásköre az eljárás habitusvizsgálati szakaszára terjed ki. Feladatuk a kérelmező doktori habitusának vizsgálata, azaz tudományos munkásságának megítélése, és ennek alapján állásfoglalás és javaslattétel az osztály számára a doktori eljárás lefolytatására.

(2) A doktori eljárásban az MTA tudományos bizottságainak a feladata és hatásköre:

döntés

- a) a doktori kérelem szempontjából a szakterületi illetékességről,
- b) a doktori mű formai alkalmasságáról;

javaslattétel az osztálynak

- c) a kérelmező doktori habitusa, azaz tudományos munkássága alapján a doktori eljárás lefolytatásáról, vagyis a doktori mű bírálatra bocsátásáról,
- d) a hivatalos bírálók és a bíráló bizottság személyi összetételéről,
- e) a doktori eljárás rövid értekezés alapján való lefolytathatóságáról.

A bizottság az a) pontbeli döntését az elnökére ruházhatja át.

(3) A doktori eljárásban a tudományos bizottság ülése akkor határozatképes, ha azon jelen van

- a) az ügy összes előterjesztője, továbbá
- b) a doktori eljárásban szavazati joggal rendelkező, összeférhetetlenség miatt ki nem zárt tagjainak legalább a fele.

Kivételes esetben a tudományos bizottság javaslata alapján a tudományos osztály által jóváhagyott legfeljebb két csak PhD fokozattal rendelkező bizottsági tag is jogosult a szavazásra.

(4) A tudományos bizottság

- a) a doktori habitusról és annak alapján a doktori mű bírálati eljárásra bocsátásáról 1-5 pontos rendszerű szavazással alakítja ki véleményét. A szavazás eredménye akkor pozitív, ha a pontok száma meghaladja a szavazásban résztvevők által adható legnagyobb összpontszám 70%-át.
- b) a rövid értekezés alapján lefolytatható eljárás engedélyezéséről, valamint a többi kérdésben „igen-nem” szavazatokkal dönt, a tartózkodás nincs megengedve. Érvényes döntéshez a szavazásban résztvevők 50 százalékot meghaladó egynemű szavazata szükséges.

Doktori bizottság, eseti interdiszciplináris bizottságok

18. §

(1) Ha az MTA tudományos osztályai szükségesnek tartják, az osztályhoz tartozó habitusvizsgálati ügyekkel foglalkozó külön doktori bizottságot működtethetnek, amely a tudományos bizottság 17. pont

(2) bekezdésében felsorolt feladatait végezheti el. Az osztály elnöke ebben az esetben is kijelöli a szakmailag illetékes tudományos bizottságot. A doktori bizottság az ügyben illetékes tudományos bizottsággal szorosan együttműködve látja el feladatát, és eljárására a tudományos bizottságokra irányadó szabályokat kell alkalmazni. A doktori bizottság állásfoglalása a tudományos bizottság állásfoglalását helyettesítheti, döntésekor az osztály a doktori bizottság állásfoglalását a tudományos bizottság állásfoglalásaként veheti figyelembe.

(2) Ha a tudományos teljesítmény elbírálása több osztály hatókörébe tartozik, vagy egyik körébe sem sorolható, a Doktori Tanács az érintett osztályok álláspontja alapján olyan eseti bizottságot alakít, amelyben különböző osztályokhoz tartozó, a benyújtott eredmények megítélésében leginkább illetékes személyek vesznek részt, hogy ők lássák el az egyébként az illetékes osztályra háruló feladatokat. Az így létrehozott eseti interdiszciplináris bizottság mindenben a tudományos osztályokra vonatkozó szabályok szerint jár el. Az interdiszciplináris bizottságban annak az osztálynak a követelményrendszerét kell figyelembe venni, amely osztályhoz tartozó tudományágban a jelölt a kérelmét benyújtotta. Az interdiszciplináris bizottság önállóan, vagy ügykezelő osztály vezetése mellett

jár el, és közvetlenül a Doktori Tanácsnak tartozik beszámolni (31.(4) pont).

(3) Eseti interdiszciplináris bizottságot hozhatnak létre a tudományos osztályok is, ha az eljárásban való közreműködésre az tudományos osztályon nincs a tudományszaknak megfelelő tudományos bizottság, vagy ha több szakterület művelőinek együttműködése szükséges. Az interdiszciplináris bizottság önállóan, vagy ügykezelő bizottság vezetése mellett jár el, és az illetékes osztálynak tartozik beszámolni (31.(5) pont).

A bíráló bizottság

19. §

(1) A kérelmező konkrét tudományos eredményeinek részletes érdemi vizsgálatát - a doktori mű alapján - bíráló bizottság végzi. A bíráló bizottság folytatja le az elbírálásra benyújtott mű nyilvános vitáját, azaz a hivatalos bírálók véleményét figyelembevéve minősíti a doktori művet, az abban foglalt új eredményeket, a téziseket, valamint a jelölt vitakészségét. Ennek alapján részletes indoklással alátámasztott javaslatot terjeszt elő a tudományos osztály, valamint a Doktori Tanács felé a doktori cím odaítéléséről.

(2) A bíráló bizottságot a kérelmező szakterületének és munkásságának megfelelő szakemberek közül az MTA illetékes tudományos osztályának javaslata alapján a Doktori Tanács bízza meg. A bíráló bizottság kijelölésével az osztály a doktori műben foglalt tudományos eredmények minősítésére vonatkozó szakmai döntési illetékességét a bíráló bizottságra ruházza át.

(3) A bíráló bizottság elnökből, titkárból, továbbá legalább öt, legfeljebb hét tagból áll. Ha az érintett szakterületnek megfelelő akadémikus vagy MTA doktora címmel rendelkező személyekből a teljes bíráló bizottság nem hozható létre, a bíráló bizottsági titkár és tag kivételes esetben csak doktori (PhD) fokozattal rendelkező személy is lehet, de a bíráló bizottságban legfeljebb két csak PhD fokozattal rendelkező személy vehet részt.

(4) A bíráló bizottság abban az esetben határozatképes, ha annak elnöke, titkára és legalább négy tagja a nyilvános vitán - annak megkezdésétől a vita berekesztéséig - jelen volt.

A hivatalos bírálók

20. §

(1) A doktori eljárásban a kérelmező konkrét tudományos eredményeinek a bíráló bizottság előtt és a nyilvános vitán való bemutatása érdekében a doktori mű részletes érdemi vizsgálatának elvégzésére hivatalos bírálókat kell megbízni.

(2) A hivatalos bírálókat a kérelmező munkásságához közel álló szakemberek közül az MTA illetékes tudományos osztályának javaslata alapján a Doktori Tanács bízza meg.

(3) A hivatalos bírálók száma háromnál kevesebb nem lehet.

(4) Ha az érintett szakterületnek megfelelő akadémikus vagy MTA doktora címmel rendelkező személyekből a három bíráló nem állítható ki, a hivatalos bírálattal legfeljebb egy csak PhD fokozattal rendelkező személy is megbízható.

(5) Indokolt esetben hivatalos bírálóként egy külföldi szakember is megbízható.

Az előterjesztők

21. §

(1) A doktori eljárásban a kérelmező tudományos tevékenységének vizsgálatát és annak eredményeit az ügyben eljáró testület számára – a bíráló bizottság előtt lefolytatandó nyilvános vita kivételével – előterjesztők mutatják be.

(2) Az előterjesztő a tudományág szerint illetékes szakember, aki az eljáró testület tagja, ennek hiányában pedig erre felkért külső szakértő lehet. Kivételes esetben, ha az érintett szakterületnek megfelelő

akadémikus vagy MTA doktora címmel rendelkező személyekből a két előterjesztő nem állítható ki, a feladattal legfeljebb egy csak PhD fokozattal rendelkező személy is megbízható.

(3) Az előterjesztőt a Doktori Tanácsban az elnök, az MTA tudományos osztályán az osztályelnök, a tudományos bizottságban annak elnöke bízza meg a feladat elvégzésével.

(4) A Doktori Tanácsban a doktori ügynek egy, az MTA tudományos osztályán egy vagy két, a tudományos bizottságban és az eseti (interdiszciplináris) bizottságban két vagy három előterjesztője lehet.

(5) A Doktori Tanácsban a szakmailag illetékes tanácsstag az előterjesztő. Ha a Doktori Tanács tagjai között nincs a tudományág szerint megfelelő előterjesztőnek alkalmas tag, akkor a feladat ellátására elsősorban a tudományos osztály tagját vagy a tudományos (interdiszciplináris) bizottság elnökét kell felkérni. Az előterjesztő munkáját külső szakértő is segítheti.

(6) Az előterjesztők távollétében a doktori ügy nem tárgyalható. Tartós távollét esetén az elnök új előterjesztőt kér fel.

(7) Indokolt esetben előterjesztőként egy külföldi szakember is megbízható.

A külső szakértő

22. §

(1) A Doktori Tanács elnöke külső szakértőt bízhat meg abban az esetben, ha a kérelmező tudományos teljesítményének megítélése

- a) a doktori eljárás lefolytatásának engedélyezése,
- b) a doktori vitára bocsátás, vagy
- c) a doktori cím odaítélése

során az illetékes tudományos osztály vagy bizottság, illetve a hivatalos bírálók és a bíráló bizottság javaslata alapján nem egyértelmű, s az más módon nem tisztázható.

(2) A szakértőt a kérelmező munkásságához közel álló szakemberek közül az illetékes tudományos osztály javaslata alapján a Doktori Tanács elnöke kéri fel.

(3) Indokolt esetben külső szakértőként egy külföldi szakember is felkérhető.

Az összeférhetetlenség és elfogultság

23. §

(1) A doktori eljárásból – a nyilvános vita kivételével – ki van zárva, és az érdemi elbírálásban nem működhet közre az, aki a kérelmezővel összeférhetetlen, vagyis aki

- a) megállapítható érdekellentétben áll a kérelmezővel;
- b) a kérelmező közeli hozzátartozója vagy hozzátartozója (Polgári Törvénykönyv 685. paragrafus b/ pont);
- c) munkahelyi közvetlen vezetője, vagy beosztottja, közvetlen munkatársa azonos egységnél (azonos egységnek számít az azonos tanszék, intézeti osztály, kutatócsoport vagy pályázati kutatócsoport, de nem számít annak az egyetem, annak kara, a kutatóintézet, múzeum vagy egyéb intézmény);
- d) a kérelmező megbízója vagy megbízottja, ha a megbízás öt évnél nem régebben járt le;
- e) háromnál több esetben közös munkájuk társszerzője a pályázat témakörében;
- f) akinek tudományos cím- vagy fokozatszerzés, vagy habilitáció érdekében benyújtott munkáját a kérelmező hivatalos bírálóként véleményezte, vagy annak elbírálásában részt vett;
- g) aki ellen a kérelmező alapos indokkal kifogást emel. Ebben a kérdésben a Doktori Tanács, illetve felkérésére az Ügyrendi Bizottság dönt.

(2) Nem lehet hivatalos bíráló és a bíráló bizottság tagja, aki az eljárás alapjául szolgáló doktori mű által felhasznált bármely munkában a kérelmező társszerzője, vagy a kérelmezővel azonos munkahelyen dolgozik az (1) bekezdés c) pontja szerint.

(3) Az összeférhetetlenség kérdésére az adott ülés elnöke az ülés kezdetén köteles felhívni az ülésen résztvevők figyelmét. Összeférhetetlen személy az ülés elnökének szóban, bíráló, bíráló bizottsági tag esetében pedig a Doktori Tanács titkárságának írásban köteles jelezni az összeférhetetlenségét és annak okát (36.pont (1)). Ha a kérelmező tartja összeférhetetlennek a kijelölt bírálót vagy bíráló bizottsági tagot, ezt ugyancsak a Doktori Tanács titkárságának kell írásban jeleznie (36. pont (2)).

III. fejezet A DOKTORI ELJÁRÁS

A) A DOKTORI ELJÁRÁS MEGINDÍTÁSA

A doktori eljárás

24. §

(1) A doktori eljárás két egymást követő szakaszból áll, ezek:

- a) a habitusvizsgálati és
- b) a bírálati

szakasz. A habitusvizsgálati szakaszban a kérelmező személyét, a bírálati szakaszban a doktori művét vizsgálják.

(2) A doktori habitusvizsgálat a kérelmező hazai és nemzetközi tudományos munkásságának és teljesítményének a megítélésére irányuló eljárás, amelyet az MTA szakmailag illetékes tudományos bizottságai és osztályai végeznek arra felkért előterjesztők értékelése alapján. A habitusvizsgálati eljárás a kérelmező tudományos munkásságának tudományos bizottsági vizsgálatával indul, a tudományos osztálynak a doktori mű bírálatra bocsátására, vagy annak elutasítására tett javaslatával folytatódik és a Doktori Tanács döntésével fejeződik be.

(3) A doktori bírálati eljárás a kérelmező doktori művében foglalt tudományos eredményeinek a megítélésére irányuló eljárás, amelyben a hivatalos bírálók, a bíráló bizottság és a szakmai tudományos közvélemény vesz részt. A bírálati eljárás a doktori mű bírálatra bocsátásával indul, a nyilvános vitával folytatódik és a doktori cím odaítélésével vagy elutasításával zárul.

A doktori eljárás iránti kérelem

25. §

(1) A doktori eljárás megindítását a kérelmező kezdeményezi.

(2) A doktori cím megszerzése iránti eljárás megindítását az kérelmezheti, aki a jelen szabályzat 1. szakasz (1) bekezdésében foglalt feltételeknek eleget tesz.

(3) A doktori cím megszerzése iránti kérelmet legkorábban az egyetem által odaítélt PhD vagy azzal egyenértékű tudományos fokozat megszerzésétől számított öt év elteltével lehet benyújtani. A ötéves várakozási idő alól indokolt esetben az MTA illetékes tudományos osztályának javaslata alapján a Doktori Tanács felmentést adhat.

(4) A doktori eljárás lefolytatása iránti kérelmet a jelen szabályzat melléklete szerinti formanyomtatványon az MTA Doktori Tanács Titkárságához kell benyújtani.

(5) A kérelemben meg kell jelölni azt a tudományterületet, tudományágat és tudományszakot, amelynek művelésében elért eredményeivel kívánja a kérelmező a doktori címet megszerezni.

(6) A kérelemhez mellékelni kell

- a) az egyetemi végzettséget igazoló oklevél másolatát,
- b) a PhD vagy azzal egyenértékű tudományos fokozat megszerzését igazoló oklevél másolatát, külföldön szerzett tudományos fokozat (PhD) esetén az oklevél közjegyző által hitelesített

másolatát és hivatalos magyar nyelvű fordítását, továbbá, ha annak honosítása megtörtént, az arról szóló okiratot,

- c) a tudományos pályafutásról szóló önéletrajzot,
- d) a kérelmező által készített doktori művet, idegen nyelven benyújtott mű esetén az illetékes osztály arra vonatkozó engedélyét,
- e) a doktori mű összefoglalóját tartalmazó füzetet (Doktori Tanács Eljárási Szabályzata és Ügyrendje),
- f) „Tudományos munkásság összefoglalása” címmel külön lapon maximum 300 szó (1800 karakter) terjedelemben a kérelmező tudományos munkássága azon értékeinek az összefoglalása, aminek alapján az MTA doktora címet elnyerni kívánja,
- g) a kérelmező valamennyi tudományos publikációjának jegyzékét, külön feltüntetve azon munkákat, melyek a tudományos fokozat megszerzését követő időszak kutatói munkájának eredményei, elkülönítve az egyszerezős közleményeket (Doktori Tanács Eljárási Szabályzata és Ügyrendje),
- h) a kérelmező tudományos publikációira való hivatkozások jegyzékét (a Doktori Tanács Eljárási Szabályzata és Ügyrendje),
- i) a kérelmező saját megítélése szerint jelentősnek vagy jellemzőnek tartott és a tudományos fokozat megszerzését követő időszak eredményeit tartalmazó tudományos publikációk közül ötnek egy-egy példányát,
- j) a habitusvizsgálathoz szükséges önértékelési adatokat az illetékes tudományos osztály követelményrendszerében előírt formában (Doktori Tanács Eljárási Szabályzata és Ügyrendje),
- k) az eljárási díj befizetését igazoló iratot, és
- l) bármely más anyagot, amelyet az illetékes tudományos osztály ügyrendjében előír.

(7) A kérelem benyújtásakor be kell mutatni az egyetemi végzettséget és a PhD vagy azzal egyenértékű tudományos fokozat megszerzését igazoló oklevelet eredeti példányban az MTA Doktori Tanács Titkárságánál, amely tartozik annak tartalmát és hitelességét megvizsgálni, és az arra vonatkozó megállapítását írásban rögzíteni a doktori ügyben eljáró személyek és testületek számára.

A doktori mű

26. §

(1) A doktori cím megszerzése iránti kérelemhez olyan doktori művet kell mellékelni, amely önmagában véve is alkalmas a kérelmező eredeti tudományos teljesítményének értékelésére, megítélésére, valamint tudományos kérdés megoldásának bemutatására alapján.

(2) A doktori mű formájára, terjedelmére irányadó előírásokat az MTA tudományos osztályai állapítják meg.

(3) Doktori művet háromféle formában lehet benyújtani:

- a) a cím elnyerése érdekében készített értekezés,
- b) a kérelem benyújtása előtt legfeljebb 3 évvel korábban megjelent önálló könyv,
- c) rövid értekezés, amely a kérelmező önálló tudományos tételeit foglalja össze szakmailag megvitatható és értékelhető formában, megfelelő mellékletekkel ellátva,

(4) A doktori mű alapformája az értekezés és az önálló könyv. A doktori műhöz külön összefoglalót kell mellékelni.

(5) A rövid értekezés kivételes forma. Az MTA tudományos osztályai - a tudományos bizottságaik előzetes állásfoglalásának figyelembevételével - döntenek arról, hogy a kérelmező által már elért, általánosan elismert, kiemelkedő, nagy hatású tudományos teljesítmények (pl. életmű, tudományos alkotás) alapján, vagy a tudományszakban általános témaművelési mód alapján a konkrét esetekben a doktori eljárás lefolytatható-e rövid értekezés alapján. A rövid értekezéshez külön összefoglalót kell mellékelni.

(6) A doktori mű idegen nyelven is benyújtható az illetékes osztály előzetes engedélye alapján.

(7) Nem lehet eljárást kezdeményezni olyan művel, amelyet más magyar tudományos cím vagy fokozat megszerzésére már felhasználtak.

Eljárás idegen nyelven

27. §

(1) Idegen nyelven benyújtott doktori kérelem, vagy doktori mű esetén a doktori eljárás részben vagy egészben idegen nyelven folytatható le, ha a megjelölt nyelv használatát az MTA illetékes tudományos osztálya engedélyezte. Az engedélyben az osztálynak nyilatkoznia kell arról, hogy csak a doktori mű idegen nyelvű, vagy az eljárás is, ez utóbbi esetben annak mely része zajlik idegen nyelven.

(2) A doktori eljárásban tolmács nem alkalmazható. Az eljárásban csak az a személy vehet részt, aki az eljárás során használt nyelvet érti és beszéli.

Társszerzőség, pályázat közös mű benyújtásával

28. §

(1) Ha a doktori műben foglalt eredményeket a kérelmező másokkal együttműködve érte el, és abban saját teljesítménye kétséget kizáróan nem állapítható meg, az osztály vagy a bizottság felhívására a kérelmező tartozik a társszerzők nyilatkozatát benyújtani, annak érdekében, hogy kétséget kizáróan elkülöníthető legyen a kérelmező saját teljesítménye.

(2) A közös művel történő pályázat rendkívüli forma, csak nagyon indokolt esetben kerülhet rá sor. Ha többen egyazon doktori művel, közös eredményekkel kívánnak doktori címet szerezni, a doktori mű létrehozásában való közreműködésük arányát meg kell jelölniük. Minden pályázó külön készíti el tézises összefoglalóját, pontosan megjelölve a tézisekre vonatkozó tulajdonjogát. A doktori kérelmet külön-külön kell benyújtaniuk, és a doktori habituszvizsgálati eljárást is személyenként külön-külön, egymástól függetlenül kell lefolytatni. Az együttes vagy külön bírálat és/vagy védelem engedélyezéséről a Doktori Tanács dönt.

(3) Oszthatatlan közös teljesítmény alapján, vagy ha a részesedés aránya nem tisztázott, a doktori cím nem ítéhető oda.

Hiánypótlás

29. §

(1) Ha a kérelem hiányos – nem felel meg a jelen szabályzat 25. szakasz (6)-(7) bekezdésében felsorolt valamennyi követelménynek – a hiányok pótlására az MTA Doktori Tanácsának Titkársága tartozik felhívni a kérelmezőt. Nem nyújthatók be hiánypótlás keretében a 25. szakasz (6) bekezdés c), d), e), g), h), i) j) és k) pontjában megjelölt mellékletek, valamint a kérelem.

(2) Ha a hiánypótlásra való felhívásnak a kérelmező a felhívás kézbesítésétől számított három hónapon belül nem tesz eleget, az eljárást meg kell szüntetni. E formai okból hozott megszüntető határozat nem akadályozza annak, hogy a kérelmező bármikor új doktori eljárás lefolytatását kérje, azonban az új eljárás díját be kell fizetnie, a korábbiét pedig nem igényelheti vissza.

A kérelem visszavonása

30. §

A kérelmező a doktori eljárás lefolytatására benyújtott kérelmét a doktori eljárás bármely szakaszában külön indoklás nélkül visszavonhatja. A visszavonási nyilatkozatot írásban kell benyújtania. A kérelem visszavonása alapján az MTA Doktori Tanácsa Titkárságának vezetője az eljárást megszünteti. A megszüntetés napjától számított két éven belül új doktori eljárásra nem kerülhet sor. A befizetett eljárási díj visszafizetését a kérelmező nem igényelheti.

Az illetékesség

31. §

- (1) Ha a doktori eljárás lefolytatásának formai akadályja nincs, a Doktori Tanács elnöke a kérelmet és mellékleteit a kérelmező tudományos tevékenysége és a benyújtott mű tárgya alapján az MTA tudományág szerint illetékes tudományos osztályának küldi meg, majd annak elnöke azt a szakterület szerint illetékes tudományos bizottsághoz továbbítja.
- (2) A tudományág szerinti illetékesség a tudományos osztály, a tudományszak szerinti illetékesség a tudományos bizottság illetékességét jelenti. Az MTA tudományos osztályait és azok tudományos bizottságait a tudományági és szakterületi illetékesség megjelölésével a Doktori Tanács Ügyrendje sorolja fel.
- (3) Az osztály és a bizottság a kérelmet illetően a saját illetékességét mérlegeli.
- (4) Az osztály az illetékességéről a következő döntéseket hozhatja:
  - a) az osztály az eljárásban való közreműködésre illetékesnek tartja magát: ez esetben megállapítja az érintett szakterületet, és kijelöli az eljárás előkészítésére az illetékes bizottságot,
  - b) az osztály az eljárásban csak részben tartja magát illetékesnek, ez esetben javaslatot tesz a Doktori Tanácsnak arra az osztályra, amellyel együtt interdiszciplináris bizottságot alkotva az eljárást – ügykezelő osztályként – kész lefolytatni,
  - c) az osztály az eljárásban illetéktelennek tartja magát, javaslatot tesz az általa illetékesnek tartott osztályra, és erről a Doktori Tanácsot értesíti,
  - d) az osztály az eljárásban illetéktelennek tartja magát azzal, hogy álláspontja szerint a doktori eljárás lefolytatására a tárgykörben illetékes osztály nincs, a kérelmet a Doktori Tanácsnak visszaküldi.
- (5) A bizottság az illetékességéről a következő döntéseket hozhatja:
  - a) a bizottság az eljárásban való közreműködésre illetékesnek tartja magát, és elindítja a doktori habitusvizsgálati eljárást,
  - b) a bizottság az eljárásban csak részben tartja magát illetékesnek, javaslatot tesz az osztálynak arra a bizottságra, amellyel együtt interdiszciplináris bizottságot alkotva az eljárást – ügykezelő bizottságként – kész lefolytatni,
  - c) a bizottság az eljárásban illetéktelennek tartja magát, és a kérelmet az osztálynak visszaküldi.
- (6) Ha a kijelölt tudományos bizottság állapítja meg az eljárásbeli illetéktelenségét, az osztály vagy egy másik bizottsághoz továbbítja a kérelmet, vagy az ügyben eseti interdiszciplináris bizottság létrehozását javasolja a Doktori Tanácsnak. Eseti interdiszciplináris bizottságot kell megbízni akkor is, ha az adott ügy vitelére alkalmas bizottság nyilvánvalóan nincs, vagy ha a másodsorra kijelölt bizottság is illetéktelenségét állapította meg.
- (7) Mind az osztálynak, mind a bizottságnak a megbízás kézhezvételétől számított 15 napon belül van lehetősége nyilatkozni az illetéktelenségéről. Nyilatkozat hiányában a felkérést elfogadottnak kell tekinteni.
- (8) Az illetékesség a doktori eljárásnak csak a habitusvizsgálati szakaszában mérlegelhető, a bírálati eljárásra bocsátást követően már nem vizsgálható. Hasonlóképpen, a tudományág és a szakterület a bírálati eljárásra bocsátást követően már nem változtatható meg.

A doktori eljárásra bocsátás megtagadása

32. §

- (1) Azokban az ügyekben, amelyekben az eljárásban való közreműködésre az MTA tudományos osztályai az illetékességüket kizárták, a Doktori Tanács elnöke egyeztető megbeszélést folytat az érintett osztályok elnökeivel és szakértői véleményt kérhet eseti megoldás kialakítása végett. Ha ennek során sem állapítható meg az, hogy melyik tudományágban bírálható el a kérelem, és az eljárásban az MTA-nak

melyik tudományos osztálya járhat el, a Doktori Tanács megállapítja, hogy az eljárás lefolytatására nincs mód, és ezért az eljárásra bocsátást megtagadja.

(2) A Doktori Tanács az eljárás lefolytatását megtagadja, ha arra a doktori eljárásban használni kívánt nyelven – az MTA illetékes tudományos osztályai szerint – nincs mód.

(3) Az eljárás megtagadásáról szóló határozat ellen érdemi szakmai szempontokra alapított jogorvoslatnak nincs helye.

B) A DOKTORI ELJÁRÁS HABITUSVIZSGÁLATI SZAKASZA

A tudományos bizottság feladata a habitusvizsgálati szakaszban

33. §

(1) A doktori kérelemről először – az előterjesztők írásban benyújtott és szóban előadott szakvéleménye alapján – az MTA illetékes tudományos bizottsága foglal állást a megbízás kézhezvételétől számított 60 napon belül, amelyből az előterjesztőknek 30 nap áll rendelkezésükre előterjesztésük elkészítésére. Az állásfoglalást az illetékes tudományos osztálynak kell megküldeni.

(2) A tudományos bizottság állásfoglalása általában öt, rövid értekezés benyújtása esetén hat részből áll:

- a) az illetékes szakterület megjelölése, amelyben a doktori kérelem elbírálható;
- b) javaslat az osztály számára a doktori habitusvizsgálat eredménye alapján a kérelmező tudományos munkásságának megítéléséről és a bírálati eljárás lefolytatásáról;
- c) vélemény a doktori mű formai alkalmasságáról;
- d) nyilatkozat arról, hogy a kérelmező tudományos teljesítménye elér-e olyan kiemelkedő és nagyhatású szintet, mely alapján a doktori eljárás rövid értekezés benyújtásával is lefolytatható;
- e) a bírálók és a bíráló bizottság tagjainak kijelölése;
- f) nyilatkozat arról, hogy az előterjesztők a kérelmező által benyújtott dokumentumokat, tudománymérési adatokat, valamint a habitusvizsgálathoz kért adatokat tételesen ellenőrizték.

(3) A doktori habitusvizsgálat az alábbi három részből áll:

- a) a publikációs és alkotási tevékenység megítélése,
- b) az idézettség vizsgálata,
- c) a tudományos közéleti tevékenység értékelése.

Az egyes osztályokra érvényes habitusvizsgálati minimumkövetelményeket az osztályok és a Doktori Tanács Eljárási Szabályzata és Ügyrendje tartalmazza.

(4) A kérelmező tudományos munkásságának értékelését a jelen szabályzat 1. szakasz (1) bekezdésének g)-j) pontjában foglaltak és az osztályügyrendek alapján kell elvégezni, különös tekintettel a kérelmező azon tudományos eredményeire, amelyek rangos – tudományágtól és szakterülettől függően – nemzetközi, illetőleg hazai folyóiratokban, egyéb kiadványokban jelentek meg, és külön kell értékelni az azokra való hivatkozásokat is.

(5) A kérelmező tudományos munkásságának értékelése során az osztály ügyrendjének megfelelően, tudománymetriai szempontok figyelembevételével is értékeli a kérelmező közleményeit és az azokra történt hivatkozásokat a 33. pont (2) f) értelmében.

(6) A kérelmező tudományos munkásságának értékelése során vizsgálják továbbá a kérelmezőnek a tudományos utánpótlás képzésében betöltött szerepét, továbbá a hazai és a nemzetközi tudományos közéletben végzett tevékenységét, valamint – tartósan külföldön tartózkodó kérelmező esetében – a hazai kutatóhelyekkel való kapcsolatát.

(7) A vizsgálat során nem kerül sor a doktori mű érdemi részletes vizsgálatára; a mű formájával és tartalmával csak annyiban kell foglalkozni, hogy annak alapján megállapítható legyen, hogy

- a) a kérelmező helyesen jelölte-e meg a szakterületet;
- b) a doktori mű elbírálásra formailag alkalmas-e;

- c) rövid értekezés benyújtása esetén annak alapján az eljárás lefolytatható-e;
- d) kik lehetnek azok a szakmailag illetékes bírálók és bíráló bizottsági tagok, akik leginkább illetékesek a doktori bírálati eljárásban.

(8) Rövid értekezés esetén a kérelmező tudományos munkásságát az osztályon előírt sajátos feltételek figyelembevételével kell minősíteni.

(9) Hivatalos bírálónak legalább 5 (3 bíráló és 2 tartalék), a bíráló bizottságba legalább 9 (elnök, titkár, ezek tartalékai, és 5 tag) arra alkalmas szakembert kell megjelölni, akkor is, ha a tudományos bizottság negatívan ítéli meg a kérelmező tudományos munkásságát.

(10) Ha a kérelmező szakmai tevékenységének alapos megismeréséhez szükséges, a tudományos bizottság, valamint a tudományos osztály meghallgathatja a kérelmezőt, felkérheti, hogy előadásban ismertesse tudományos munkásságát és főbb önálló tudományos eredményeit, továbbá kutatóhelyet, vagy külső szakértőt kereshet meg írásbeli információszerzés céljából.

A tudományos osztály feladata a habitusvizsgálati szakaszban

34. §

(1) A tudományos osztály megtárgyalja a tudományos bizottság állásfoglalását az előterjesztő(k) javaslata alapján. Az ülésen részt vesz a tudományos bizottság elnöke vagy megbízottja. Az osztály értékeli a kérelmező tudományos munkásságát, és arról érdemben indokolt állásfoglalást nyújt be a Doktori Tanácshoz. A Doktori Tanácsnak az osztály állásfoglalásával együtt a tudományos (és doktori) bizottság állásfoglalását is meg kell küldeni.

(2) A tudományos osztály állásfoglalása általában két, rövid értekezés benyújtása esetén három részből áll:

- a) javaslat a doktori habitusvizsgálat eredménye alapján a kérelmező tudományos munkásságának megítéléséről és a bírálati eljárás lefolytatásáról;
- b) nyilatkozat arról, hogy a kérelmező tudományos teljesítménye van-e olyan kiemelkedő és nagyhatású, hogy a doktori eljárás rövid értekezés alapján is lefolytatható;
- c) a bírálók és a bíráló bizottság tagjainak kijelölése.

(3) Állásfoglalásának kialakítása során az osztály a tudományos bizottságoknál ismertetett vizsgálati szempontok figyelembevételével jár el.

(4) Ha az osztály az eljárás rövid értekezés alapján való lefolytatását nem támogatja, akkor a doktori mű bírálati eljárásra nem bocsátható, azonban a doktori habitusvizsgálatot az osztály és a Doktori Tanács is lefolytatja. Ha a doktori habitusról az osztály pozitívan dönt, és azt a Doktori Tanács is megerősíti, az eljárás nem szűnik meg. A pályázó a határozat meghozatalától számított öt éven belül ugyanezen pályázat keretében értekezést nyújthat be. Ebben az esetben a kérelmező személyi alkalmasságát nem kell újból megvizsgálni.

A Doktori Tanács feladata a habitusvizsgálati szakaszban

35. §

(1) A Doktori Tanács a kérelemhez tartozó iratok, az MTA illetékes tudományos bizottságának javaslata és az illetékes tudományos osztály állásfoglalása alapján dönt a kérelmező doktori habitusáról, azaz szakmai személyi alkalmasságáról (Doktori Szabályzat 1. pont (1) bekezdés). A Doktori Tanács erről titkos szavazással hozza meg határozatát.

(2) A Doktori Tanács a kérelmező doktori cím megszerzésére vonatkozó személyi alkalmasságáról hozott pozitív döntésével egyidejűleg engedélyezi a bírálati eljárás megindítását, és az illetékes osztály javaslatának megfelelően megbízza a hivatalos bírálókat és a bíráló bizottságot, s erről a kérelmezőt értesíti. A bírálati eljárás lefolytatásának engedélyezése a doktori művet nem minősíti.

(3) Ha a Doktori Tanács határozata a kérelmező szakmai személyi alkalmasságáról megegyezik az illetékes tudományos osztály támogató vagy elutasító véleményével, a doktori eljárás késedelem nélkül folytatódik, vagy megszűnik.

(4) Ha a Doktori Tanács határozata a kérelmező szakmai személyi alkalmasságáról ellentétes az illetékes tudományos osztály állásfoglalásával, a Doktori Tanács az indokolással ellátott határozatát megküldi az illetékes tudományos osztálynak abból a célból, hogy az – a tudományos bizottság bevonásával – ismételtén vizsgálja meg a kérelmező alkalmasságát, a megjelölt szempontokra tekintettel. A Doktori Tanács indokolása különösen arra tér ki, hogy a kérelmező szakmai alkalmasságának megítélésében milyen adatok vitathatók vagy hiányoznak.

(5) A Doktori Tanács a tudományos osztály fenti megkeresésre adott állásfoglalását tárgyaló ülésére meghívja az illetékes osztály elnökét vagy az általa kijelölt osztálytagot. A Doktori Tanács ülésén titkos szavazással a kérelmet vagy elutasítja, vagy az eljárás folytatását engedélyezi.

(6) Ha a Doktori Tanács a kérelmező szakmai személyi alkalmasságát negatívan ítéli meg, a bírálati eljárásra bocsátást nem engedélyezi, és ezzel a doktori eljárás megszűnik. E határozat meghozatalától számított három éven belül a kérelmező újabb doktori eljárást nem kezdeményezhet.

(7) A szakmai személyi alkalmatlanságot megállapító határozat ellen jogorvoslatnak nincs helye.

C) A DOKTORI ELJÁRÁS BÍRÁLATI SZAKASZA

A hivatalos bírálók és a bíráló bizottság felkérése

36. §

(1) A doktori bírálati eljárás a hivatalos bírálók és a bíráló bizottság kijelölésével indul. A hivatalos bírálókat a Doktori Tanács titkára, a bíráló bizottság tagjait a Doktori Tanács titkárságvezetője kéri fel. A felkérés elfogadásáról vagy elutasításáról 15 napon belül írásban nyilatkozni kell. Ha a hivatalos bíráló vagy a bíráló bizottság tagja elfogultságra vagy összeférhetetlenségre hivatkozással, vagy más méltányolható okból visszautasítja a Doktori Tanács felkérését az eljárásban való közreműködésre, a feladatra mást kell kijelölni.

(2) A kérelmező elfogultságra vagy összeférhetetlenségre hivatkozással kifogásolhatja a hivatalos bírálók és a bíráló bizottsági tagok személyéről szóló határozatot, annak kézhezvételétől számított 15 napon belül. A kifogást az MTA Doktori Tanácsa Titkárságának kell bejelenteni. E határidő elteltével kifogás nem nyújtható be. Kifogás esetén annak megalapozottságáról az Ügyrendi Bizottság dönt.

(3) Ha a felkért hivatalos bírálók közül öten nem vállalják a bírálati vélemény elkészítését – kivéve, ha a visszautasítások oka összeférhetetlenség – a kérelmező személyi alkalmasságát az osztály és a bizottság bevonásával ismételtén tárgyalni kell újabb bírálók megnevezésével.

A hivatalos bírálat

37. §

(1) A hivatalos bírálóknak a doktori művet a Doktori Tanács Titkársága küldi meg. Lehetőséget kell biztosítani arra, hogy ha igénylik, az ügyben rendelkezésre álló iratokat is megtekinthessék.

(2) A hivatalos bírálók megbízatásuk kézhezvételétől számított három hónapon belül tartoznak véleményüket írásban benyújtani a Doktori Tanács Titkárságához. A határidőt – a hivatalos bíráló kérelmére – a Doktori Tanács elnöke egyszer, legfeljebb három hónappal meghosszabbíthatja. Ha a határidő eltelik, és a hivatalos bíráló véleményét nem nyújtja be, a Doktori Tanács elnöke 15 napon belül visszavonja a megbízást, egyben új hivatalos bírálót bíz meg a kijelölt tartalék bírálók közül.

(3) A hivatalos bíráló bírálatában részletesen értékeli a doktori mű tudományos eredményeit, annak érdemeit és hiányosságait, valamint azt, hogy az hiteles adatokat tartalmaz-e. Ennek alapján tételesen nyilatkozik arról, hogy a mű mely téziseit fogadja el, és melyeket nem, végül hogy a doktori művet nyilván-

nos vitára alkalmasnak tartja-e, avagy nem. A bírálónak bírálatában a doktori cím odaítéléséről még nem kell nyilatkoznia, erre csak a nyilvános vita végén kerül sor. A bírálónak jogában áll, hogy az egyes tézisekről és a mű elfogadásáról alkotott véleményét a nyilvános vita során megváltoztassa.

(4) A hivatalos bírálói véleményeket a kérelmezőnek meg kell küldeni, aki a véleményekben foglaltakra írásban köteles válaszolni.

A nyilvános vitára bocsátás

38. §

(1) A Doktori Tanács a hivatalos bírálók véleménye alapján dönt a nyilvános vitára bocsátásról az alábbi feltételek figyelembevételével:

- a) A nyilvános vitát engedélyezni kell, ha a hivatalos bírálók többsége bírálati véleményében a doktori mű nyilvános vitára bocsátását javasolja.
- b) A nyilvános vita nem engedélyezhető, ha egyetlen hivatalos bíráló sem javasolja a doktori mű nyilvános vitára bocsátását.
- c) Ha egy hivatalos bíráló javasolja, kettő pedig elutasítja a doktori mű nyilvános vitára bocsátását, akkor a Doktori Tanács döntésétől függ a nyilvános vita engedélyezése.

(2) Ha a nyilvános vitát a Doktori Tanács nem engedélyezi, a doktori kérelmet elutasítja. A határozat meghozatalától számított három éven belül a kérelmező újabb doktori eljárást nem kezdeményezhet, de a határozat meghozatalától számított öt éven belül benyújtott kérelem esetén a személyi alkalmasságát nem kell újból megvizsgálni.

(3) A doktori vitára bocsátást megtagadó határozat ellen érdemi szakmai szempontokra alapított jogorvoslatnak nincs helye, csupán eljárási jogsértésre hivatkozva lehet jogorvoslatot előterjeszteni a határozat ellen.

39. §

(1) A doktori művet és a hivatalos bírálói véleményeket a Doktori Tanács Titkársága legkésőbb harminc nappal a nyilvános vita előtt a bíráló bizottság valamennyi tagjának tartozik megküldeni.

(2) A doktori eljárásra bocsátott mű nyomtatott példányát az MTA Doktori Tanácsának Titkársága az MTA Könyvtárban és egy – az illetékes osztály által kijelölt – szakkönyvtárban helyezi el, a vita előtt legalább 30 nappal, valamint lehetővé teszi, hogy a mű más módon is elérhető legyen (a Doktori Tanács Eljárási Szabályzata és Ügyrendje).

Érdemi szakmai kifogás

40. §

(1) A nyilvános vitára bocsátott doktori művel vagy az abban foglalt tudományos tézisekkel szemben – előzetesen írásban, vagy a nyilvános vita során szóban – bárki szakmai kifogást támaszthat (érdemi kifogás).

(2) Ha a bíráló bizottság valamely tagjának szakmai fenntartása van az elbírálás tárgyát képező tudományos eredményekkel kapcsolatban, azt érdemi kifogásként tartozik legkésőbb a nyilvános vitán írásban vagy szóban előterjeszteni.

(3) A nyilvános vita után érdemi szakmai kifogás nem terjeszhető elő.

D) A DOKTORI VÉDÉS

41. §

(1) A kérelmező a doktori művében foglalt eredményeit doktori védelem keretében bocsátja vitára, védi meg.

(2) A doktori védés az alábbi, időben szorosan egymást követő négy részből áll:

- a) a bíráló bizottság zárt ülése a nyilvános vita előtt,
- b) a nyilvános vita,
- c) a bíráló bizottság zárt ülése a nyilvános vita után,
- d) a bíráló bizottság döntésének kihirdetése.

Zárt ülés a nyilvános vita előtt

42. §

(1) A nyilvános vita előtti zárt ülésen a bíráló bizottság elnöke megállapítja, hogy a nyilvános vita lefolytatható-e, azaz a jelölt, a bírálók és a bíráló bizottság tagjai az előírt számban és összetételben megjelentek-e. A bíráló bizottság akkor határozatképes, ha abból legalább hat fő, közöttük az elnök és a titkár jelen van. A hivatalos bírálók közül legfeljebb egy hiányozhat, de negatív bírálatot adott bíráló távollétében a nyilvános vita nem folytatható le.

(2) Ha a vitának törvényes akadálya van, az elnök a nyilvános vita helyszínén bejelenti annak elhalasztását az indok pontos megjelölésével, majd az összejövetelt berekeszti.

A nyilvános vita

43. §

(1) A nyilvános vita helyét és időpontját az MTA Doktori Tanácsának Titkársága tűzi ki, s azt megelőzően harminc nappal az MTA honlapján meghirdeti, továbbá az illetékes tudományos osztály és a tudományos bizottság tagjainak meghívót küld a tézisekkel együtt. Az érintett egyetemeket és kutatóintézeteket a nyilvános védésről az MTA honlapján keresztül tájékoztatja. Mások meghívásáról a kérelmező gondoskodhat.

(2) A nyilvános vitát a bíráló bizottság elnöke vezeti.

(3) A nyilvános vitán a kérelmező tudományos eredményeinek lényegét, téziseit szabad előadásban ismerteti. Ezt követően a bírálók ismertetik a bírálatukat.

(4) A nyilvános vita során bárki elmondhatja véleményét a kérelmező doktori művéről, annak tudományos tételeiről. A vita akkor zárható le, ha hozzászólásra további jelentkező már nincs.

(5) A nyilvános vita során a kérelmezőnek érdemi választ kell adnia valamennyi érdemi kifogásra, a hivatalos bírálóknak pedig nyilatkozniuk kell arról, hogy a jelölt bírálatukra adott válaszát elfogadják-e. A hivatalos bírálóknak a vita végén nyilatkozniuk kell arról, hogy elfogadják-e a doktori műben lefektetett új eredményeket, és ennek alapján javasolják-e a doktori cím odaítélését vagy nem.

Zárt ülés a nyilvános vita után

44. §

(1) A nyilvános vita utáni zárt ülés a vita általános értékelésével kezdődik, különös figyelemmel a hivatalos bírálók véleményére, javaslatára és a jelölt válaszára. A bíráló bizottság szükség esetén meghívhatja és meghallgathatja a zárt ülésen a hivatalos bírálókat is. Ezt követően a bíráló bizottság a doktori cím odaítéléséről titkos szavazással 1-5 pontig terjedő értékű szavazatokkal dönt. A bíráló bizottság minden tagját azonos szavazati jog illeti meg. A bíráló bizottság a doktori cím odaítélését abban az esetben javasolhatja, ha a pontok száma meghaladja a szavazásban résztvevők által adható legnagyobb összpontszám 70%-át.

(2) A szavazás után a bíráló bizottság a döntést és annak indoklását - a titkár közreműködésével - jegyzőkönyvben rögzíti. A jegyzőkönyvnek tételesen tartalmaznia kell, hogy a bíráló bizottság a jelölt mely

téziseit fogadta el, és melyeket nem; továbbá, hogy melyek azok az új tudományos eredmények a doktori műben, amelyekkel a jelölt előrevitte a tudományt.

(3) A bíráló bizottság állásfoglalását a vita után nyilvánosan közli, és tételesen indokolja.

A cím odaítélése

45. §

(1) A bíráló bizottság a jegyzőkönyvben rögzített, a szavazati eredménnyel összhangban álló részletes indoklással ellátott állásfoglalását a Doktori Tanács Titkárságának a vitát követő 3 napon belül átadja, amit a titkárság haladéktalanul továbbít az illetékes tudományos osztálynak.

(2) Az illetékes tudományos osztály megvizsgálja a bíráló bizottság állásfoglalását, a védés jegyzőkönyvét, a szakmai indokolást és hogy a jegyzőkönyvben lefektetett tények összhangban vannak-e a szavazati eredménnyel. Amennyiben ügyrendi vagy tudományetikai probléma nem merült fel, a tudományos osztály szavaz a cím odaítéléséről. Pozitív állásfoglalás esetén a tudományos osztály megerősíti a bíráló bizottság döntését, és azt elfogadásra a Doktori Tanácshoz felterjeszti. Amennyiben a tudományos osztály elutasító véleményt szavaz meg, azt részletes indoklással küldi el a Doktori Tanácshoz. Szakmai indoklásra a 19. pont (2) bekezdése és a 40. pont értelmében csak rendkívüli esetben kerülhet sor. Ha az elutasítás ügyrendi vagy tudományetikai okból történik, a tudományos osztály joga ügyrendi kérdésben a Doktori Tanács Ügyrendi Bizottságához, etikai kérdésben az MTA Tudományetikai Bizottságához fordulni.

(3) A Doktori Tanács a bíráló bizottság javaslatának és az illetékes tudományos osztály véleményének mérlegelésével határoz a doktori cím odaítéléséről. Ha a Doktori Tanács megállapítja, hogy az eljárás az ügyrendnek megfelelően, a tudományetikai követelmények megtartásával történt és a szakmai állásfoglalás egyértelmű, dönt a cím odaítéléséről.

(4) Ha a Doktori Tanács döntése eltér a tudományos osztály állásfoglalásától, a Doktori Tanácsnak az ügyben hozott határozata nem végleges, hanem közbenső határozat. A Doktori Tanács a végleges határozatának a meghozatala előtt a tudományos osztály újbóli állásfoglalását kéri. Ha az álláspontok ezt követően egyezők, a Doktori Tanács közbenső határozata véglegessé válik. Ha a véleményeltérés továbbra is fennáll, a Doktori Tanács végleges álláspontja kialakítása előtt meghallgathatja a bíráló bizottságot, a bírálókat, illetőleg külső szakértői véleményt kérhet a kérelmező doktori művéről. Az elutasítás indokaitól függően a Doktori Tanács ügyrendi kérdésben kikéri az Ügyrendi Bizottság, tudományetikai kérdésben a Tudományetikai Bizottság véleményét, es mindezek alapján hozza meg végleges döntését, amelyet részletesen indokolni tartozik.

(5) Az MTA doktora cím elnyerését igazoló oklevél átadására – ünnepélyes körülmények között – évente egyszer kerül sor. Az oklevelet az MTA elnöke (akadályoztatása esetén megbízottja) és a Doktori Tanács elnöke (akadályoztatása esetén a Doktori Tanács társelnöke) adja át.

(6) Az MTA doktora cím elnyerését a Doktori Tanács – Ügyrendjében meghatározott módon – nyilvánosságra hozza.

(7) A doktori cím odaítélését megtagadó határozat ellen érdemi szakmai szempontokra alapított jogorvoslatnak nincs helye.

(8) Ha a Doktori Tanács a doktori címet nem ítéli oda, e határozat meghozatalától számított három éven belül a kérelmező újabb doktori eljárást nem kezdeményezhet.

IV. fejezet JOGORVOSLAT ÉS KÜLÖNLEGES ELJÁRÁS

Eljárási kifogás

46. §

- (1) A doktori eljárás során bárki írásba foglalt és indoklással ellátott kifogást jelenthet be jogszabálysértés vagy eljárási szabálysértés miatt a Doktori Tanácshoz vagy az Ügyrendi Bizottsághoz. Eljárási kifogásról az Ügyrendi Bizottság dönt.
- (2) A kifogásnak helyt kell adni, ha a jogszabálysértés vagy az eljárási szabálysértés kihatással lehet vagy volt az érdemi döntésre. Érdemi határozattal befejezett doktori ügyben a határozat meghozatala után 15 nap elteltével eljárási kifogás nem terjeszthető elő.
- (3) Eljárási kifogás esetén újabb döntés a kifogás elbírálása után hozható.
- (4) Az eljárási kifogás nem terjedhet ki tudományos tétel, vagy teljesítmény szakmai értékelésére.
- (5) Az eljárás valamely cselekményének szabályosságát vagy szabálytalanságát megállapító döntés nem tekinthető állásfoglalásnak valamely tudományos eredmény szakmai értékét illetően.
- (6) Az Ügyrendi Bizottság döntése ellen jogorvoslatnak nincs helye.

Post mortem eljárás

47. §

- (1) Ha a kérelmező az eljárás során elhalálozik, az eljárást általában meg kell szüntetni. Kivételt képez, ha a halálesetkor a doktori mű nyilvános védeése már megtörtént, és a bíráló bizottság javasolja a cím odaítélését – ez esetben a címet a Doktori Tanácsnak oda kell ítélnie.

A doktori cím visszavonása

48. §

- (1) Ha az odaítélt doktori címet vagy azzal egyenértékű tudományos fokozatot (1. pont, (4) bek.) annak jogosultja úgy szerezte meg, hogy részben vagy egészben sajátjaként mutatta be más szellemi alkotását, vagy művében hamis, esetleg hamisított adatokat használt, és a doktori ügyben eljáró testületet vagy személyt megtévesztette vagy tévedésben tartotta, a cím visszavonható. A doktori cím visszavonása iránti eljárás akkor folytatható le, ha a cím jogosultja az eljárás kezdeményezésekor még él.
- (2) A doktori cím visszavonása iránti eljárást bárki kezdeményezheti, ha az (1) bekezdésben foglaltakat igazolja vagy valószínűsíti. Ha az ügyben jogerős bírói ítéletet hoztak, annak helytállóságát vélelmezni kell, azonban azzal szemben a tudományos tételek, illetőleg a tények további értelmezésének, bizonyításának van helye.
- (3) A doktori cím visszavonása iránti eljárásban szakértő bízható meg, és meg kell hallgatni az érdekeltet. A Doktori Tanács elnöke köteles az MTA illetékes tudományos osztályának és az Ügyrendi Bizottságnak határozatát kérni arról, hogy az (1) bekezdésben foglaltak ténylegesen megállapíthatók-e a cím birtokosáról. Ha ez nem kétséges, a doktori cím (fokozat) visszavonásáról a Doktori Tanács dönt. Ha az érdekelt meghallgatása az eljárás megindításától számított 6 hónapon belül nem lehetséges, a Doktori Tanács e meghallgatás mellőzésével is jogosult érdemi döntéshozatalra.
- (4) A Doktori Tanács ülésén doktori cím visszavonása ügyében az előterjesztő az Ügyrendi Bizottság elnöke.
- (5) A Doktori Tanács által visszavont doktori cím újabb eljárásban nem szerezhető vissza.

V. fejezet

VEGYES RENDELKEZÉSEK

49. §

(1) A doktori eljárás adatairól és a Doktori Tanács határozatairól az MTA Doktori Tanácsának Titkársága nyilvántartást vezet. A doktori cím megszerzéséért benyújtott művek címét, adatait, továbbá a megszerzett doktori cím birtokosait - művükre utaló adatokkal - az MTA Doktori Tanácsának Titkársága az Akadémiai Értesítőben teszi közzé.

(2) A doktori cím megszerzése érdekében benyújtott mű tartalmáról tájékoztatást lehet adni a Doktori Tanács Eljárási Szabályzatában és Ügyrendjében meghatározott módon.

(3) A nyilvántartás személyiségi jogokat nem érintő adatairól kérésre tájékoztatást lehet adni.

50. §

(1) Az elbírálásra benyújtott doktori műnek, és az arról készített hivatalos bírálói véleményeknek, valamint a kérelmező válaszána, valamint a nyilvános védés jegyzőkönyvének egy-egy példányát az MTA Könyvtárában kell elhelyezni, valamint biztosítani ezek elektronikus úton való hozzáférhetőségét a Doktori Tanács Eljárási Szabályzatában és Ügyrendjében meghatározott módon. Ezekről az MTA Könyvtára az MTA Doktori Tanács Titkárságának iratkezelési szabályzata alapján ad tájékoztatást. Sikertelen pályázat esetén a doktori mű közzétételét vissza kell vonni.

(2) A Tudományos Minősítő Bizottság által kiadott tudományos fokozatokról szóló oklevelekről hiteles másolatot a jogosultnak a Doktori Tanács adhat ki.

51. §

A doktori eljárásban díjazás illeti meg a szakértőt, a hivatalos bírálót és a bíráló bizottság tagjait. A díjazás mértékét és az eljárási díjakat az MTA főtitkára állapítja meg.

52. §

Jelen Szabályzatba foglalt módosításokat – egységes szerkezetben – az Magyar Tudományos Akadémia Közgyűlése 2009. május 5-i ülésnapján fogadta el.

Rendelkezéseit 2009. október 4. napjától kell alkalmazni azzal, hogy a módosított Szabályzat hatálybalépésekor folyamatban lévő ügyeket – a Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény 2009. április 6-ától hatályos rendelkezéseivel is összhangban – az eljárás megindításakor hatályos Doktori Szabályzatban foglaltak szerint kell lefolytatni.